

פענוח הערות ומראי-מקומות לקוטי שיחות אלול שיחה ב

וזהו מה שמצינו בשם אלול (שהוא מהשמות שעלו עמהם מבבל) כמה ר"ת בלה"ק, שהו"ע ניצוצות הקדושה הנמצאים ברמז ובהעלם בלשונות אוה"ע.

(2) נחמיה פרק ו פסוק טו תשלם החומה בעשירים ונחמשה לאלול לחמשים ושנים יום:

(3) ירושלמי שם עיין הערה 1

(4) שאר היחוד והאמונה פרק א וזהו שאמר האר"י זכרנו לברכה, שגם בדומם ממש, כמו אבנים ועפר ומים, יש בחינת נפש וסיות רוחנית. דהיינו, בחינת התלבשות אותיות הדבור מעשרה מאמרות המסיות ומתוהות את הדומם, להיות יש מאין ואפס שלפני ששת ימי בראשית. ואף שלא הוזכר שם "אבן" בעשרה מאמרות שבתורה, אף-על-פי-כן, נמשך סיות לאבן על ידי צירופים וחיבורים אותיות, המתנגלות בר"א שפעים פנים ואחור, כמו שכתוב בספר צירה, עד שמשתלשל מעשרה מאמרות ונמשך מהן צירוף שם "אבן", והוא סיותו של האבן. וכן בכל הנבארים שבעולם, השמות שנקראים בהם בלשון הקדש – הן הן אותיות הדבור, המשתלשלות ממדרגה למדרגה מעשרה מאמרות שבתורה, על ידי חיבורים ותמורות האותיות בר"א שפעים, עד שמגיעות ומתלבשות באותו נבארה להחיותו. לפי שאין פרטי הנבארים יכולים לקבל סיותם מעשרה מאמרות עצמן שבתורה, שהסיות הנמשך מהן עצמן – גדול מאד מבחינת הנבארים פרטיים, ואין פח בהם לקבל הסיות, אלא על ידי שיווד הסיות ומשתלשל ממדרגה למדרגה פחותה ממנה, על ידי חיבורים ותמורות האותיות, וגימטריאות שגן חשבון האותיות, עד שיוכל להתצמצם ולהתלבש ולהתהוות ממנו נבארה פרטי. וזה שמו אשר יקראו לו בלשון הקדש, הוא פלי

(1) ירושלמי ראש השנה פרק א הלכה ב. אפרין קבריאי קומי רבי יונה. ויהא תמוז. אמר לון. כתוב בחודש השביעי ואתון אפרין הכין. אפרין ליה. ויהא תמוז. אמר לון. מיפן והילף על שמות חדשים אפם רבים עלי. דאמר רבי חנינה. שמות חדשים עלו בידם מבבל. פראשונה בגרר האייתנים. שבו נולדו אבות ומתו אבות נפקדו אמהות. פראשונה בגרר בול. שבו העלה נובל וקארץ עשויה בולות בולות. שבו בוללים לבהמה מתוך הבית. פראשונה בגרר זיו. שבו זיוו שלעולם. העמחים ניפרין והאילנות ניפרין. מיפן והילף ויהי | בחודש ניסן שנת עשרים. ויהי בחודש כסליו שנת עשרים. בחודש העשירי הוא-חודש טבת

לקוטי שיחות חלק ט עמוד 296. א. חדשי השנה נקראים בשני סוגי שמות: (א) החדשים כפי שנקראו בלשון הקודש בתורה ונביאים, כמו הירח האתנים" - תשרי חודש האביב" - ניסן וכו'. (ב) שמות החדשים שעלו עמהם מבבל, כמו ניסן, "אלול" וכו', שאינם שמות בלה"ק, כ"א מלשונות בבל. ההפרש ביניהם מובן עפ"י מה שמבאר אדמו"ר הזקן בתו"א פ' משפטים החילוק בין אבן ללבינה, שאבן היא בריאה בידי שמים ובכללות הן האותיות שבתושב"כ בלשון הקודש; ולבנים הן בריאה בידי אדם והן האותיות של ע' לשון, ולא גלו ישראל אלא להוסיף כח העלאת של ע' לשון ללשון הקודש... וכמו שמצינו בתנאים ואמוראים שדברו בגמרא בלשון ארמי ... וכן אנו מתרגמים התורה בלשוננו לשון לע"ז שהוא ענין העלאת הלע"ז ללשון הקודש". ומכיון שמעלים הע' לשון לקדושה, הרי מובן שגם מתחילה יש בהן ניצוצות נעלים דקדושה [שהרי כל כוונת התהוותן הוא בכדי שיוכלו ויתעלו לקדושה], אלא שנמצאים בהן בהעלם.

לחיות המצומצם באותיות שם זה, שְׁנִשְׁמָלְשֵׁל מְעַשְׂרָה
מְאֲמָרוֹת שְׁבִתוֹרָה, שְׁיֵשׁ בָּהֶם פֶּחַ וְחִיּוֹת לְבָרוֹא יֵשׁ מְאִין,
וְלִקְהִיּוֹתוֹ לְעוֹלָם, דְּיִאֲרִיִּתָּא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פּוֹלָא
קִדְּ:"

**אור התורה להה"מ עמוד ד (דפוס הישן מהדורה
חדשה עמוד טז)** אך הענין הוא, כי כל הע' לשונות, אף
על פי שבכל לשון ולשון מע' לשונות יש גם כן קריית
שם לכל הנבראים והנוצרים והנעשים, וקורים לכל דבר
בשמו, עם כל זה אינו שם העצם לדבר ההוא, רק שם
הדבר בעלמא כדי להכיר בין דבר לחבירו, אבל לא שמו
האמיתי הוא כי אינם משיגים שמו האמיתי ושורשו.
משא"כ בלשון הקודש, כל מה שנקרא שמו כך הוא שמו
האמיתי, שם העצם משורשו. על דרך משל, שו"ר
התחתון נקרא שמו כך על שם שורשו למעלה [בחיות,
שיש בו מזה האותיות], שהם ג' אותיות שו"ר. וכן כולם
על דרך זה. ולכן אדם הראשון שהיה בו חכמה יתירה,
והשיג וידע השורש של כל מין ומין, היה יכול לקרותם
בשם האמיתי. ולזה אמר אדם הראשון לזה נאה לקרותו
וכו', כלומר מה שאני קורא שמו כך אינו שם דבר ושם
מושאל בכדי להכירו, רק נאה לקרותו כך כי הוא שם
שורשו וודאי, ולכך שמו נאה לו. וגם בשמות בני אדם,
כמ"ש רז"ל ראשונים קראו בניהם על שם המאורע, [כי
יצחק קרא את שם בנו יעקב] כמ"ש וידו אוחזת בעקב
עשו על כן קרא שמו יעקב, וכן הרבה ג"כ. הכוונה כך,
כי על שם המאורע ידעו כי שורש נשמת הבן הוא מעין
שורש דבר המאורע, וקראו שמו כך. ועכשיו, אף שאנו
קוראים שמות בנינו על שם אבותינו או קרובינו כמ"ש
במדרש ם כל זה גילה לנו האר"י זלה"ה שגם אלו
השמות אינם דרך מקרה או רצון האב ואם לקרותו כך,
אך הקב"ה הוא הנותן שכל חכמה ודעת בלב אביו ואמו
לקרותו בשם שהוא משורש נשמתו של הבן. ומחמת זה
האדם מושרש בשמו מאוד מאוד. והראיה לזה, אם יפנה
האדם מכל עסקיו ויעסוק בדבר אחד, וישים עיניו ולבו
ומחשבתו בדבר ההוא, וכל רעיונו ושכלו ישים שם, וכן
אם הוא מדבר עם איזה אדם דברים הצריכים לו מאוד
בוודאי הוא משים כל שכלו ומחשבתו לדבר עם האדם
(ההוא), ואף אם יבואו שאר בני אדם לדבר עמו (דברים
וגם הם מדברים מדברים אליו] לנוכח, [והוא] אינו פונה
אליהם ואינו שומע דבריהם, מחמת שרעיונו ומחשבתו
שם בדבר ההוא שהוא עוסק בו. גם לפעמים אוחזים
אותו) בא' מאיבריו כדי להפרישו ולבטלו ממחשבתו
ההיא, ועם כל זה אינו מרגיש [מחמת ששם כל שכלו
ומחשבתו שם] כנזכר. אכן אם יקראו אותו בשמו תיכף

הוא נפרד מעסקיו וממחשבתו. והכל הוא מטעם הנזכר,
כי שמו הוא שורש נשמתו ועל פי זה מובן מ"ש בתורתו
של רבי מאיר היה כתוב כתנות אור בא'. ויש לדקדק
למה אמרו בתורתו של ר' מאיר, הוה ליה למימר בתורה
שכתב ר' מאיר (כתיב) כתנות אור בא'. ועוד, אם הוא
כפשוטו האיך החליף ר' מאיר ע' בא', הלוא היה ראוי
[לו] לראות בספר עזרא [נ"א: העזרה] שממנו היו
מגיהים כל הספקות וחסרות ויתרות. ובלא זה קשה על
ר' מאיר, שכל התורה ראוי לכתוב על ידו, שעפעפיו
יישירו נגדו, והאיך כתב א' במקום ע', ומה גם שפשט
התיבה נשתנה. ויש לומר על פי מ"ש רז"ל לא ר' מאיר
שמו אלא ר' נהוראי שמו, ולמה נקרא [שמו] ר' מאיר
שהיה מאיר עיני ה חכמים בהלכה, ויש אומרים שהיה
נקרא ר' נהוראי וכו'. ופי' שהיה שורש נשמתו מהשכל
הקדום שהחכמה מקבלת הימנו, והיה יכול להאיר
ולהנהיר עיני חכמים שהיה שורשם מחכמה והוא היה
מעולם המשפיע לחכמה. והיתה תורתו שלמד ר' מאיר
זך בלי סיג ושמרים המעורבים, שהם הקושיות
והאיבעיות כידוע בספר הזוהר שהם מסטרא דכתנות
עור שהם הקליפות, רק תורתו היתה זכה משורש נשמתו
כמ"ש עליו עפעפיו יישירו נגדו. ואף שנאמר בו מראה
מ"ט פנים טהור וכו', הכוונה היה בכל זה להראות
לחכמים שיש לנטות לכאן ולכאן מצד הסברא, והמבין
יבין וישכיל ויברור הטוב והאמת והישר. אבל האמת
שהיתה תורתו בלי שום סיג ועירוב ובלי שום ספק, ולכך
לא אמרו עליו שהיה מראה לחכמים, כי אם שהיה מראה
להם שיש דעת נוטה לב' הפנים. ולכן אמרו עליו שלא
יכלו לעמוד על סו"ף דעתו, שהיא מדרגה התחתונה,
[ואם על סוף דעתו שלו] לא היו יכולים להשיגו ולעמוד
בו מכל שכן על תחילת דעתו. וז"ש בתורתו של ר' מאיר,
והוא כמ"ש רז"ל מתחילה נקרא תורת ה' ואחר שעמל
האדם נקרא תורתו. ופי' בתורתו, בלמודו שלמד ר'
מאיר, היה כתוב, כלומר נחקקו בו הדברים כנתינתו
מסיני חקוק וחרות על לוח לבו, כתנות אור, רצונו לומר
תורתו שהיא הקדושה בלי סיג ועירוב.

5 לקוטי שיחות שם והנה אי' בכתבי האר"י"ל שאלול
הוא ר"ת אנה לידו ושמתו לך, לרמוז כי הקב"ה בחסדו
אנה וזמן חדש אלול, לכל מי שחטא בתוך השנה. שישוב
אז בתשובה ויקבלוהו כו' ". ופירושו, דכמו בערי מקלט
כפשוטן עניגן הוא מקום מיוחד להנצל מגואל הדם, לפי
שלא צדה והאלקים אנה לידו", לכן ושמתו לך מקום".
עד"ז הוא בענין מקלט" בזמן, שהוא חדש אלול : דמכיון

שהאלקים אנה לידו, שאפשריות ענין החטא באה מצד הקב"ה ונורא עלילה על בני אדם" ע"כ ושמתי לך מקום, שמכין זמן מיוחד למקלט להנצל מן החטא, שהוא ענין התשובה שבחודש אלול. והיינו שבחודש אלול על האדם לעשות חשבון צדק בנפשו מכל מה שעבר עליו במשך כל השנה במחשבה דבור ומעשה לתקן כל הצריך תיקון ולמלא כל מה שהחסיר בעבודתו בשנה שעברה, הן בדקות, ועד לענין כדבעי לי' למעבד לא עבד", שלפי"ע מדרגתו הי' צריכה להיות עבודתו באופן נעלה יותר, ועאכו"כ כפשוטו, לתקן את אשר עיוות בענינים הבלתי רצויים שעשה. ג. וענין התשובה שבחודש אלול, שהו"ע ערי מקלט, שייך לכאו"א : דגם מי שלא חטא ועבר את הדרך בכל משך ימי השנה ועבודתו היי בשלמות, שייך הוא ומחוייב במצות התשובה, שהרי עיקר ענין התשובה הוא כמ"ש והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה", כמו שמבאר אדה"ז יי, ותמיד צריך לעלות ולהגיע למדרי' עליונה מכמו שהי' קודם לזה, ובמיוחד שייך זה לחודש אלול שהוא זמן התשובה. כמובא לקמן בשם הטור, ומרומז בשם אלול"ל (אני לדודי כו). ויתירה מזו – עיקר ענין ערי מקלט נאמר למשה דוקא : דהנה בכתבי האריז"ל מקשה על מש"כ אנה לידו - לשון נסתר, ושמתי לך - לשון נוכח, והול"ל ושמתי לו מקום. ומתקן, שירמוז בזה למ"ש בזהר ... כי הקב"ה ציוה למשה שיפריש ג' ערי מקלט בעבר הירדן להיות לו לעצמו למקלט מן סמא"ל גואל הדם של המצרי שהרגו משה ... וזהו ואשר לא צדה, זה משה, אז ושמתי לך מקום לך לעצמך, וזה משה וכו". שעפי"ז מובן גם בענין הרוחני דערי מקלט בחודש אלול, שענין זה נאמר בתחילה למשה, וכמרוז בנגלה דתורה, בר"ח אלול אמר הקב"ה למשה עלה אלי ההרה שאז עלה לקבל לוחות האחרונות ... לכך התקינו חז"ל ... כדי להזהיר ישראל שיעשו תשובה". ולאידך גיסא, גם מי שהוא במדרי' הכי תחתונה, שעבר עבירה במזיד, שייך הוא לערי מקלט בחודש אלול, [נוסף ע"ז שאחד שוגג ואחד מזיד מקדימים לערי מקלט] מכיון שאין אדם עובר עבירה אא"כ נכנס בו רוח שטות, כי יהודי מצ"ע אינו רוצה ואינו יכול להיות נפרד מאלקות, כתורת אדמו"ר הזקן ; ומה שעובר עבירה הוא לפי שנדמה לו שעודנו ביהדותו - הרי בעברו עבירה בכל אופן שהי' אינו מזיד לכל פרטיו. ד. והנה בערי מקלט כפשוטן מצינו: חייבין ב"ד לכוין הדרכים לערי מקלט לתקנם ולהרחיבם... ורוחב דרך ערי מקלט אין פחות משלשים ושתיים אמות ומקלט מקלט הי' כתוב על פרשת דרכים כדי שיכירו הרצחנים

ויפנו לשם". ומזה מובן העניין גם בערי מקלט ברוחניות, שאין די ומספיק מה שכל אחד בעצמו יברח לערי מקלט להציל א"ע באותיות התורה ועבודת התשובה בחודש אלול, אלא מוטל על כאו"א לפרסם הדבר בכל מקום שידו מגעת - ולפרסם כהוראת הכתוב כשופר הרם קולך. ועוד בזה וכמו שמצינו בנשיאי ישראל, אשר, מתאים למצב דורם, היו אלו אשר עיקר עבודתם היתה במקומם, ובנ"י היו באים אליהם והנשיאים היו מורים להם את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשון: והיו נשיאים אשר נוסף לזה גם עסקו הרבה לבקר בעצמם את בני ישראל במקומות מושבותיהם ולהביא אליהם את דברי תורתם והוראותיהם. כן הדבר בענין האמור, אשר על כל אחד ואחד להציל עצמו מגואל הדם הוא היצה"ר כו' בערי מקלט" דחודש אלול ; וגם להודיע ולפרסם הדבר באופן הכי יעיל, לבקר את אחבנ"י במקום מושבם י אשר גם הם יצליחו לברוח בעבודת התורה והתשובה דחודש זה. והפרסום יהי' לא רק בעצם הדבר, שישנו הענין דערי מקלט, אלא להורות גם את הדרך איך להגיע למקלט, אשר הוא ע"י העבודה בכל הגי קוין הרמוזים בהר"ת של חודש אלול"ל: אלול : ר"ת אנה לידו ושמתי לך" (אף שבכללות קאי על הזמן דאלול כנ"ל, שהוא זמן התשובה וכו', הנה בפרטיות קאי על) תורה - דברי תורה קולטין"*. אלול : ר"ת אני לדודי ודודי לי", שהוא קו העבודה - תפלה. אלול : ר"ת איש לרעהו ומתנות לאביונים" - קו גמילות חסדים. ויסוד והקדמה לכל הנ"ל היא עבודת התשובה המרומזת בהר"ת - (ומל ה"א) את לבבך ואת לבב (זרעך)". ה. וענין זה - לפרסם את ענין ערי מקלט דחודש אלול לכל ישראל גם הוא שייך לכל או"א. שגם זה האיש שאינו שייך מצ"ע לשום ענין של חטא וכו' עליו להשתדל שמי שאנה לידו" ינצל בהמקלט דחודש אלול, ואדרכה, עי"ז שאנה לידו (לשון נסתר), שיראה שחבירו שעבר עבירה וכו' יבוא להמקלט דחודש אלול, עי"ז ושמתי לך (לשון נוכח), שנעשה מקלט גם עבורו, היינו שמתעלה עי"ז. ולאידך גיסא, גם מי שצריך לתקן עניינים בלתי רצויים בעצמו, גם עליו מוטלת החובה להשתדל ולפעול על חבירו שינוס שמה לערי מקלט דחודש אלול. ואף שטוען קשוט עצמך ואח"כ כו", שאם א"ע לא תיקן איך יתעסק לתקן את חבירו - הנה שתי תשובות בדבר : א) גם במצות הצדקה כפשוטה הרי מחוייב בזה כאו"א אפילו עני המתפרנס מן הצדקה", ועאכו"כ שמחוייב כל אחד בצדקה רוחנית, המביאה לחיי העוה"ז ולחיי העוה"ב. ב) ע"י שיראה ויפרסם את ערי המקלט דאלול לעוד יהודי ויעזור לו

ישראל ולכן לו צר ממש, וע' בזב"ב פי אחרי דע"ז ב', אך לא באל"ף היינו ע"ק שהוא סוכ"ע ששם אין שייך זה כי אני הוי' לא שנית, ועכ"ז גם לא" צר שמגיע עד שם, וכמ"ש במדרש תלים ע"פ יענך ה' ביום צרה הובא בילקוט שם משל לאשה עוברה שהי' לה כעס עם אמה כו' ע"ש, ואפ"ל דהיינו ע"י שהם חצי צורות א' דם הרי אלופו של עולם בחי' אלף פלא נמשך ומתלבש בבחי' דם האדם והיינו כי בפנימיות ז"א מלובש ע"ק ממש וזהו ענין ונזכרתם לפני ה' אלקיכם, לפני דוקא בבחי' פנימיות ז"א שהוא ע"ק, ועי"ז ונושעתם מאויביכם, רבות באיכה נ"ב א' זה"ב ויקהל קצ"ו ב'.

(8) ישעיהו פרק סג פסוק ט. כָּל־צָרְתָם ו (לא) [ל'ז]
צָר וּמְלֹאךָ פָּנָיו הוֹשִׁיעֵם בְּאֶהֱבָתוֹ וּבְחַמְלָתוֹ הוּא גֹאֲלָם וְנִשְׁעָתָם וְנִשְׁאָטָם כְּלִימֵי עוֹלָם:

(9) לקוטי לוי יצחק אגרות עמוד תו ואילך. ב"ה אור ליום ועש"ק ראה, ער"ח אלול התרצ"ז. דניפראפעטראווסק. אהוביי חביבי ויקירי בני וכלתי שיחיו לאויט"א. ... השתדלו לחזק את בריאותכם. ונשמרתם לנפשותיכם פשוט באכילה ושתי' וטיוול ומנוחת הנפש והגוף יחד. וה' יחזק אתכם שתהיו בריאים ושלמים כל הימים. ומה גם שעתה מתחילים ימי רצון מחדש אלול והלאה. (והם ימי בריאות ג"כ, להבראות הנפש וגם הגוף יחד. שעליו כתיב אני לדודי ודודי לי הרועה בשושנים שהר"ת הוא אלול כידוע. וכתיב הרועה בשושנים שע"י המרעה דהשושנים נעשה בריאות הנפש והגוף, והוא כי אלול הוא בא אחר חדשי תמוז ואב שהם חדשי החורבן, שהחורבן בעיקרו הי' במל' כמ"ש נפלה עטרת ראשנו, שקאי על כתר מל' שהוא העטרה דמל'. וכתיב לכן גלה עמי מבלי דעת, ועל אלה אני בוכי' הוא על סילוק הדעת כדאיתא במד"ר. (כי בהמ"ק ודעת הו"ע א' כמא' גדולה דעה שניתנה בין ב' אותיות כו' גדול מקדש שניתן בין ב' אותיות כו'. וכל מי שיש בו דע"ה כאלו נבנה בהמ"ק בימיו.) א"כ החורבן והגלות הוא בכתר ודעת דמל', שהם כלל ענין המל'. והענין הוא כי הנה המל' נקראת א"ו כמ"ש בזהר פ' ויקרא דכ"ג ע"ב ע"פ או הודע אליו חטאתו ע"ש. ובמא"א מע' או, נק' המלכות או הודע אליו חטאתו כנזכר בזהר, או היינו ז' מלכות ספירה הז' עכ"ל

שם עמוד תי והנה אחר אב הוא אלול שהם ימי רצון, שמתחיל בנין המל' מחורבנה. והוא ר"ת אני לדודי ודודי לי, שמתחברים מל' ת"א היפך והחורבן שהוא פירוד,

להקלט בהן, הרי מדתו של הקב"ה מדה כנגד מדה" אלא ועוד שכמה פעמים ככה - הקב"ה יראה ויעזור לו להנצל בהערי מקלט. נוסף להנ"ל הרי ידוע מכ"ק אדמו"ר (מהרש"ב) נ"ע שבזמננו עתה הוא הזמן דחטוף ואכול חטוף ואישתי, שאין סדר בהבירורים וכל דבר הבא לידו - זה עצמו הוראה היא שעליו להתעסק בבירור זה עתה. ולכן כאן המקום לעורר עודה"פ אודות השלוחים הנוסעים בשליחות המל"ח בימי הקיץ לבקר יהודים ולקרבתם ליהדות כו', שהזמן דחודש אלול הוא הזמן המוכשר בפרט לעבודה זו לעורר יהודים לתורה תשובה ומעשים טובים ולפרסם בכל מקום שידו מגעת שהזמן דחודש אלול הוא זמן שיכול כל אדם ליכנס למקלט ובכל הג' קוין דתורה עבודה וגמ"ח. לכן כל אלו שנסעו כבר ימשיכו בזה בחודש אלול, ועאכו"כ אלו שעדיין לא נסעו - יעשו זאת עכשיו בהזמן דחודש אלול, ויצליחו בשליחותם לקרב לב ישראל לאביהם שבשמים. וע"י העבודה דחודש אלול יתן השי"ת לכל ישראל לכאור"א כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות גם יחד, ובנקודה הפנימית - ביאת משיח גואל צדק ויוליינו קוממיות לארצנו.

(6) אור התורה להצ"צ פרשת ראה עמוד תשצז אך יש ב' בחי' דעת כדכתיב כי אל דיעות כו', הא' מבחי' ממכ"ע והב' דעת עליון מבחי' סוכ"ע שיבא ג"כ בבחי' דעת והרגשה וכמ"ש ע"פ וידעת היום ובביאור ע"פ מים רבים ובת"א פ' תולדות והנה סופא דקרא כי אל דעות הוי' ולא נתכנו עלילות הכתיב לא באלף והקרי לו בוי"ו וזהו ענין אלול שהוא ג"כ תיבת לא לו שהם מחוברים יחד והנה לא באלף זהו כתר ולו בוי"ו זהו ז"א כמ"ש בזח"א דק"כ ע"ב ע"פ בכל צרתם לא צר הקרי לו והיינו שא"א מלובש בפנימיות ז"א כמ"ש בפי אחרי ס"ו ב' שזהו"ע ו' שהאלף שבמילוי הוא בחי' א"א ולכן מספר ו' י"ג היינו יגמה"ר כו' וא"כ באלול מתחבר לו לא, וגם התחלת תיבת אלול הוא בחי' אל היינו כי אל דיעות ואזי הרועה בשושנים....

(7) אור התורה לתהלים (יהל אור) עמוד שסא. ובכ"ז יובן מ"ש וכי תבאו מלחמה בארצכם כו' והרעותם בחצוצרות ונזכרתם כו' כי ע"י החצוצרות שכביכול הם ב' חצאי צורות. א"כ בכל צרתם לו צר ממש קרי וכתוב לו בוא"ו ולא באל"ף ופי' בזח"א ס"פ וירא דק"כ ע"ב דפי' לו בוא"ו היינו ז"א דאצילות שהוא עמהם בצרה ממש כי ע"כ אין גילוי האור בז"א בשלימות שאל"כ לא הי' האויב יכול להעיק לישראל המושרשים בז"א הנק'

וזהו ששמו הוא אלול"ל שיש שם אותיות א"ו. ואחר כל אחד מהם הוא אות ל', היינו להמשיך את הל' להא' דכתיב מל', ולהמשיך לי להו דדעת דמל', הל' הוא הל' מעלות שהמלכות נקנית בהו, שעל ידם נעשה נעשה בנין המל', היפך דהחורבן. היינו להמשיך מבינה (כי אלול"ל מספרו בינה). שהיא אות ל' מגדל הפורח באויר, אל המל', שעל"ז נעשה בנין המל', בחיי תושבע"פ. כי מלי פה תושבע"פ קרינין לה, ובנין תושבע"פ דמלי הוא מבינה, כי תושבע"פ היא תורת אמך, בחי' אם דבינה, כי לימוד תושבע"פ הוא בהבנה והשגה דוקא. (לא כמו תושב"כ שהיא למעלה מהבנה והשגה, בחי' מוסר אביך. ועיין באגה"ק פכ"ט ד"ה א"ח ע"ב ע"ש).

10) זהר חלק ג כג: והא (לך לך צ"ד ע"א) אוקמוה, א"ל ו"ה. א"ל: דא אבךהם. דקתיב, ביה, האל הגדול. ו' דא קודשא בריך הוא. ה' דא פנסת ישראל. ודא הוא אלוה.

לקוטי לוי יצחק אגרות עמוד תז. והנה מלבד הטעם מה שתיבת אין קאי על מל' כי מספרו ז' הוא מל' ספירה הז' כמ"ש במהרח"ו ובמא"א. הנה צריך להבין למה מספר הז' הוא באותיות א"ו דוקא. ולא באות ז' הרומז ג"כ על מל'. או באותיות אחרות שיעלה מספרם ז'. י"ל כי הנה פירוש א"ו הוא כשאומרים איזה דבר מקודם. ואח"כ רוצים לומר איזה דבר אחר לא כהקודם. אומרים מלת או. הנה ענין זה יתכן לומר על מלי דוקא והוא כי מל' היא סוף האצ"ל שהיא הנעשית מקור לבי"ע שאין מלך בלא עם. שבי"ע הוא מהות אחר מאצ"ל שבאצ"ל הוא תכלית היחוד איהו וחייהי כו' משא"כ בי"ע. הם עולמות הפירוד. הנה כדי שיעשה בי"ע הוא ע"י מלי שאין מלך בלא עם שהם דברים זרים ונפרדים ורחוקים כמ"ש בתניא ח"ב. - הג' לשונות הם לנגד בי"ע. זהו כשרוצים לומר דבר אחר לא כהקודם אומרים א"ו. שקאי על מל', שעל ידה דוקא נעשה בי"ע.

שה"ג. לקוטי לוי יצחק אגרות עמוד תו בסוגריים (וע"ש ביאיר נתיב שרוצה לפרש הזהר שם ע"ד האמור בזהר שמות די"ב בפ"ל וטראוהו שהוא רשימה דוא"ו ה"א כו' ועד"ז הוא כאן דהזהר מקשה או ידע מבעי לי מאי הודע אלא ה"א וא"ץ לרמז על קוב"ה ושכינת' ע"ש. הנה עיין בזהר שם וטראוה ברור כפי דעת המא"א שאו קאי על מלי כי זה לשון הזהר שם. כדין פקיד מלכא לכנס"י ואמר או הודע אליו חטאתו ע"ש והפירוש הוא שמלכא ז"א אומר ומצווה לכנס"י, הנקראת או, הודע אליו חטאתו, היינו שאו בחי' מלי תודיע אליו. להחוטא.

חטאתו. והודע הוא ציווי כמו הודע את ירושלם המובא בזהר שם. ולכן לא כתיב ידע או נודע. ואדרבה פירוש היי בכוננת הזהר אינו מובן, ודמיונו להאמור בזהר שמות אינו עולה. כי שם בזהר שמות האותיות היו דוטראוהו הם למותר כי הול"ל וטראו את הילד (כמ"ש מקודם וטראו את התבה.) הנה הה"ז רומזים על ז"א ומל' שהיו אצל הילד. ויהי' הפירוש וטראו. היו אצל הילד היינו שראתה ה"ו עם הילד. משא"כ כאן א"א לפרש כך, וברור שכוננת הזהר ויקרא כפי דעת המא"א. וכן פירש בהגהת מהרח"ו שם א"ו גימט' ז' היא נוקבא שביעית. ודרשת הזהר ע"פ או הודע אליו חטאתו הוא דר' יהודה כמש"ש ר' יהודה פתח ואמר או כו'. ואח"כ בדכ"ד ע"א שם אח"ז איתא ר' יהודה פתח כתיב פרי עץ הדר כפת תמרים כו' ע"ש).

12) אבות פרק ו משנה ה גדולה תורה יותר מן הפקדה ומן המלכות, שהמלכות נקנית בשלשים מעלות, והפקדה בפעורים וארבע.

13) לקוטי תורה ואתחנן ו עמוד ד והנה פ"ל וענין דע את אלקי אביך היינו העמקת הלב שלא יסיח דעתו מזה ויהיה לזכרון לפניו תמיד כמ"ש שויתי ה' לנגדי תמיד. וביאור הענין הנה מתחלה צריך להבין עוד ההפרש בין דעת לאמונה, כי הנה הדעת הוא בחי' פנימית המדות ונק' בזהר מפתחא דכליל שית עיין בספד"צ ספ"א ומבואר בע"ח כו' עיין לקמן. וביאור הדברים הנה מבשרי אחזה דאנו רואין באדם שכל המדות בטילים אחרי בחיי הדעת כו'. כי הנה כשאדם יודע ומרגיש א"ע כנ"ל הרי אנו רואים בחוש שלפי שהוא מרגיש א"ע וחיותו מאד אזי מדותיו מתפעלים בתכלית ההתפעלות לאהוב בהתפעלות מה שיאהב ולשנוא בהתפעלות מה שישנא יותר משאינו מרגיש א"ע כ"כ כי מפני הרגשת עצמותו תיקר נפשו בעיניו מאד ויהיה דבר שהוא לטובתו יאהבנו בתכלית התפעלות האהבה ובהיפך דבר שאינו לטובתו אלא מזיק לו ישנאוהו בהתפעלות השנאה בתכלית משא"כ על אדם אחר אפילו על אוהבו וריעו לא איכפת ליה כ"כ כמו על עצמו כי אף שהוא אוהבו עכ"ז אין מרגיש כ"כ תמיד ומסלק דעתו ממנו לכן לא יתפעל כ"כ מענינו כמו על עצמו שאינו מסלק דעתו והרגשת עצמו לעולם ע"כ יתפעל ביותר מעניני עצמו. ולכן גם בעניני עצמו אם מסלק לפי שעה בחי' ההרגשה מעצמותו כ"כ לא תיקר נפשו כ"כ בעיניו ויוכל להיות שלא יתפעל כ"כ מדבר שהוא נגד רצונו וכן לא יאהב דבר שהוא לטובתו כ"כ בהתפעלות האהבה להיותו מסולק מענין עצמותו

ביום זה בתחלת מלכותו ללמד כי מלך אלהים על גוים אלהים ישב על כסא קדשו

ספר החיים ספר גאולה וישועה פרק ב ומיד כאשר ימצאו הרווחה מצרות גלותם מיד הם רוצים להיות רבתי במדינת האומות ושרתי בגוים כעובדא דתרנגול ותרנגולת שנפלו על גונדאי דרומאי ומחווה, ואם יש מי שיש לו שום גדולה או שררה מיד הוא מתנשא על כל ראשי עם הקודש. ומשתורר עליהם שלא לש"ש וזה גורם שיתנשאו ג"כ שונאינו ומכבידים את עולם עלינו כי איך לא יתנשאו שונאינו עלינו ואנחנו מתנשאים איש על אחיו ואע"ג שנשיא הדור הוא ככל הדור. מ"מ צריך הוא לנהוג כבוד בצבור שאין מלך בלא עם. ואפשר שזהו מה שאמר הכתוב וצבאו ופקודיהם שהיה ראוי שיאמר וצבאו ופקדיו או וצבאיהם ופקודיהם,

עמק המלך שער שעשועי המלך ריש פרק א. יתברך שמו הגדול, קודם כל דבר, עלה ברצונו הפשוט לברוא העולמות, כי אין מלך בלא עם, שנאמר: "ברוב עם הדרת מלך" (משלי)

שער היחוד ואמונה פרק ז. הנה הוא ידוע לכל כי תכלית בריאת העולם הוא בשביל התגלות מלכותו יתברך דאין מלך בלא עם פ"י עם מלשון עוממות שהם דברים נפרדים וזרים ורחוקים ממעלת המלך כי אילו אפילו היו לו בנים רבים מאד לא שייך שם מלוכה עליהם וכן אפילו על שרים לבדם רק ברוב עם דווקא הדרת מלך ושם המורה על מדת מלכותו יתברך הוא שם אדנות כי הוא אדון כל הארץ

פדר"א פרק ג מיד נתייעץ הקב"ה בתורה ששמה תושיה לברא את העולם. השיבה לו ואמרה: רבון העולמים, אם אין צבא ואם אין מחנה למלך – על מה הוא מולך? ואם אין עם מקלסין למלך אי זה הוא כבודו של מלך? שמע אדון העולם וערב לו. אמרה תורה: בי נתייעץ הקב"ה לברא את העולם, שנאמר (משלי ה, יד): "לִי עֲצָה וְתוֹשִׁיָה" וגו'. מכאן אמרו חכמים: כל מלכות שאין לה יועצים, אין מלכותה מלכות. ומנין אנו למדים ממלכות בית דוד שהיו לה יועצים, שנאמר (דה"א כז, לב): "וַיְהִינֶטָן דָּוִד דָּוִד יוֹעֵץ אִישׁ מִבֵּין נְסוּפֵר הוּא". ולמלכות בית דוד היו לו יועצים, ושאר כל אדם על כמה וכמה שהיא טובה להם, שנאמר (משלי יב, טו): "וְשִׁמְעֵ לְעֲצָה תִקָּם". וכתוב אחד אומר (משלי יא, יד): "וְתוֹשִׁיָה כָּרֵב יוֹעֵץ"

ואיננו מרגיש את נפשו וחיותו להיות יודע א"ע כ"כ כמו כאשר טרוד הוא בענין גדול שמסולק אז מעניני הרגשת עצמותו וכדומה וראיה ממה שכתב הרמב"ם ספ"ז מהל' מלכים וכל המתחיל כו' ומבהיל עצמו עובר בל"ת שנאמר אל ירך לבבכם אל תיראו כו' וקשה איך יעשה שלא יפחד, אלא העניין שיסלק מחשבתו והרהורו מפחד זה ועי"ז מתבטל הפחד וז"ש וכל המתחיל לחשוב ולהרהר הרי ראיה ברורה שאפילו ההתפעלות הטבעית שבאהבת עצמו היא תלויה ע"פ הדעת והמחשבה, וא"כ אנו רואים שכל המדות אהבה ושנאה ויראה ודומיהן אינן נמשכין ונגררין רק על ידי הדעת וההרגשה שלפי שיודע ומרגיש א"ע תמיד לכן יומשך ההתפעלות מאד בעניני עצמו ובהפך אם מסלק הדעת וההרגשה כ"כ מאהבת עצמו כו' כנ"ל. ומזה יובן איך שהתפעלות המדות נמשך רק אחר הדעת וההרגשה שאפילו בדבר הנוגע לעצמותו לא יומשך ההתפעלות רק על ידי הדעת דייקא שהוא המתפשט במדות להחיותן וממנו עיקר הנהגתן והטייתן כנ"ל. וזהו שנקרא הדעת בשם מפתחא דכליל שית פ"י להיותו פותח את התפעלות המדה ומעוררה כמו עד"מ המפתח הגשמי כו' והוא כליל שית מכל ששת המדות חג"ת וכו', ועיין מה שכתוב במ"א מענין הדעת בביאור ע"פ מים רבים ב'פ' תולדות ובד"ה לא הביט און ביעקב.

לקוטי לוי יצחק עמוד תה. והתחלת בנין המל' מהגבורות הוא מדעתה. והבחי העיקרית דכתר שלה הוא אות א', והבחי העיקרית דדעת שלה הוא אות ו' כמ"ש בדרוש דאטב"ח שם. זהו תיבת א"ו. והיינו כי כדי שיתהוו בי"ע, שאין מלך בלא עם. הנה ראשית כל צריך להיות הענג והרצון למלוך, זהו כתר מל' שכתר הוא הענג והרצון

15 רבינו בחיי וישב לח ל. ידוע כי שם אלהים הנזכר בבראשית הוא מלך העולם והוא התשובה, וזה אנו אומרים בראש השנה שבו נברא העולם המלך הקדוש והמלך המשפט, לפי שהיום ההוא הוא תחלת מעשיו שאין מלך בלא עם,

כד הקמה ערך ראש השנה (ב) ועוד במצוה זו רמז למלכותו יתברך שביום זה ברא העולם והיה מלך כי אין מלך בלא עם, ודרך מלכי הארץ לתקוע בשופר בתחלת מלכותם כענין שנאמר (מלכים א א) ויתקעו בשופר ויאמרו כל העם יחי המלך שלמה ומלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא, ועל כן צונו יתברך שנתקע בשופר

16) לקוטי שיחות חלק ד עמוד 1144 א. אויפן פסוק (י) דרשו הוי' בהמצי או, זאָגן רז"ל אלו עשרה ימים שבין ראש השנה ליוה"כ" (דאָס זיינען די צען טעג וואָס צווישן ראש השנה און יום כיפור). אין אט דעם לשון פון רז"ל זיינען לכאורה דא צוויי ענינים הפכיים: פון דעם אויסשפראך שבין ר"ה ליוה"כ" איז משמע אַז ראש השנה און יו"כ גייען נישט אריין אין די עשרה ימים פון דעם אָבער וואָס די גמרא זאָגט אלו עשרה ימים", איז מוכח אז אויך ר"ה און יו"כ גייען אריין אין דעם חשבון פון די עשרה ימים, ווארום צווישן ר"ה און יו"כ זיינען דאָך בלויז זיבן טעג. מוז מען זאָגן, אַז אין ראש השנה ויו"כ זיינען דא צוויי ענינים: זייער עצמיות'דיקער ענין, וואָס איז נישט דער ענין התשובה, און דער ענין פון תשובה וואָס אין זיי, צוליב וועלכן זיי ווערן אַריינגערעכנט אין די עשרת ימי תשובה. און דער סדר איז, אַז פריער דאַרף זיין די עבודה מצד דעם ענין העצמי פון ר"ה און דערנאָך - די עבודת התשובה פון ראש השנה. דעריבער שטייט דער לשון עשרה ימים שבין ר"ה כו", ווייל די עבודת התשובה פון ר"ה - וואָס צוליב איר איז ר"ה אין דעם חשבון פון די עשרת ימי תשובה - קומט נאָך דער עבודה פון ר"ה מצד עצמו"). ב. תשובה איז העכער פון אַלע מצוות. וואָס דערפאר העלפט תשובה צו פאַרריכטן אַלע פגמים פון מצוות. ווייל זי דערלאנגט העכער ווי אַלע מצוות דערלאנגען היינט וויבאלד אַז מען זאָגט, אַז דער ענין התשובה (פון ראש השנה) קומט ערשט נאָך דעם ענין פון ר"ה שמצד עצמו, איז פאַרשטאַנדיק אַז דער ענין פון ר"ה שמצד עצמו איז נאָך העכער ווי ענין התשובה. אין וואָס באַשטייט די עבודה פון ר"ה שמצד עצמו - אמרו לפני כו' מלכיות כדי שתמליכוני עליכם" ("). עס איז מובן, אַז איידער מען איז אויף זיך מקבל מלכותו יתברך איז נישט שייך די גאַנצע עבודה פון מצוות (וכמאמר!) קבלו מלכותי ואח"כ קבלו גזירותי"). ובמילא, איז אויך די עבודה פון תשובה, וואָס איר זאָך איז צו מתקן זיין דאָס וואָס מען האט נישט אויסגעפירט גזירת המלך, אין שייך ערשט נאָך קבלת מלכותו יתברך. דאָס הייסט, אַז מיט דער עבודה פון ר"ה שתמליכוני עליכם" נעמט מען עצמות אַליין, העכער פון אַלע גילויים: קיום המצוות (גזירות) דער- לאנגט אין רצון העליון ווי ער קומט אַראָפּ בגילוי, וואָרום די מצוות זיינען רצונו יתברך; עבודת התשובה, וואָס זי איז מתקן אויך דאָס וואָס מען האט געטאָן היפך הרצון, דערלאנגט זי נאָך העכער פון רצון אָבער נאָך אַלץ אַ מדריגה וואָס האָט אַ שייכות מיט

בחינת רצון *). ווארום אין דער מדריגה וואָס האָט גאר נישט קיין שייכות צו רצון פאַרנעמט דארט אויך נישט קיין ארט די עבודת התשובה אויף דעם היפך הרצון - האָט עס נאָך אַלץ אַ שייכות צו רצון - גילויים; אָבער די עבודה פון תמליכוני עליכם" רירט אָן אין עצמות אַליין - העכער פון אַלע גילויים. דערפון איז אויך מובן די הויכקייט פון נשמות ישראל, אַז זיי דערלאנגען אין עצמות ממש, וואָס דערפאַר קענען זיי ביים אויבערשטן אַליין אַרויסרופן דעם רצון צו ווערן אַ מלך. אָבער בכדי צו אנרירן אין עצמות ממש פאַדערט זיך דער ביטול פנימי שמצד עצם הנשמה. וואָס דריקט זיך אויס אין דער הכתרה - די בקשה מלך על העולם כולו וכו". ג. אַ נאָמען וואָס תורה רופט אָן, איז דאָך נישט קיין שם הסכמי (סתם אָן אָנגענומענער נאָמען), נאר ער דריקט אויס דעם חיות (מהות) פון דער אָנגערופענער זאָך. אין דעם נאָמען ראש השנה" (דער קאָפּ פון יאָר) זיינען מרומז "י" די אויבנדער- מאַנטע ענינים. אַ קאָפּ אַנטהאַלט אין זיך : א) דעם מהות און מעלה פון קאָפּ מצד עצמו, העכער פון אַלע אבי רים, ב) אין אים אין כלול דער חיות פון אַלע אברים, ג) דער קאָפּ פירט אָן מיט אַלע אברים אויך נאָך דעם ווי דער חיות ווערט שוין נמשך אין זיי, דאָס זעלבע איז אויך אין ראש השנה: א) די עבודה פון ר"ה מצד עצמן - שתמליכוני עליכם", וואָס רירט אָן אין עצמות, כנ"ל - העכער פון האָבן אָן ערך צו דער עבודה פון כל ימי השנה, ב) עבודת התשובה פון ר"ה, וואָס האָט אָן ערך און פאַרבונד מיט מצוות (גזירות), אָבער איז העכער פון זיי און איז ווי אַ כלל וואָס איז כולל זיי אַלע, ג) דאָס וואָס די החלטה טובה בר"ה ווירקט אויפן קיום המצוות פון אַ גאַנץ יאר - ווי דער קאָפּ וואָס פירט אָן מיט די אברים. ד. וועגן ר"ה שטייט *): מצות היום בשופר". אין לויט ווי פריער גערעדט איז מובן, אַז די דריי עבודות פון ראש השנה - שתמליכוני עליכם", תשובה און קיום המצוות - זיינען דא אין מצות היום - (אין שופר), און (ווי אַלע ענינים פון פנימיות התורה) איז דאָס מרומז אויך אין נגלה. דער רמב"ם אין הלכות תשובה ווי זאָגט *): אעפ"י שתקיעת שופר בר"ה גזה"כ רמז יש בו כו' וחזרו בתשובה". דארף מען פאַרשטיין, פאַרוואָס שטעלט אריין דער רמב"ם אַט דעם ענין וועגן תקיעת שופר אין הלכות תשובה און נישט אין הלכות שופר? הגם אַז ער רעדט דאָ טאַקע וועגן תשובה, וויבאלד אָבער אַז דאָס איז אַ רמז וטעם אויף תקיעת שופר, האָט ער דאָס געדארפט אַריינשטעלן אין הלכות שופר דער רמב"ם האָט עס געטאָן אויף אַ צווייטן אָרט:

דער רמב"ם גיט א טעם אויף טבילה במקוה, אלא גזה"ב היא כו' אעפ"כ רמז יש בדבר כו' לטהר נפשו מטומאת הנפשות כו' ודעות הרעות כו' במי הדעת טהור כו', אָבער דאָך שטעלט ער עס ניט אריין אין הלכות תשובה נאָר אין הל' כות מקואות, ווייל דאָס איז אַ רמז וטעם אויף מקוה. אויך דארף מען פאַרשטיין : אין גמרא שטייט * (אמר לפני כו' מלכיות כדי שתמליכוני עליכם כו' ובמה בשור פר". הייסט דאָך אַז דורך שופר טוט זיך אויך אויף דער תמליכוני י). איז פאַרוואָס ברענגט ניט דער רמב"ם ביי שופר אויך דעם ענין פון תמלי-כונני? קען מען עס ערקלערן בהנ"ל: אין שופר זיינען דאָ דריי ענינים: א) די מצוה פון תקיעת שופר מיט אַלע אירע פרטי דינים, און דאָס רעכנט דער רמב"ם צווישן די תרי"ג מצוות און שטעלט עס אריין אין הלכות שופר. ב) די בחינת התשובה וואָס איז פֿאַר ראן ברמז אין תקיעת שופר, וועלכע איז העכער פון מצוות - און דערפֿאַר שטעלט דער רמב"ם אריין דעם ענין פון שופר אין הלכות תשובה און ניט אין הלכות שופר, ווייל אין הלכות שור פר רעדט ער אַרום בלויז די מצוה פון שופר מיט אירע פרטי דינים. משא"כ תשובה אין העכער פון מצוות און איז בלויז מרומז אין שופר - און דאָס איז דער רמב"ם אויך מדייק בלשונו: אעפ"י שתקיעת שור פר בר"ה גזירת הכתוב", אז תקיעת שופר אין אַ גזירה, אַ מצוה, דאָך איז רמז יש בו", אין אים אין מרומז אַן ענין וועלכער איז העכער פון דער מצוה אַליין (ווי יעדער רמז וואָס ווייזט אָן אויף אַ זאך וועלכע איז העכער פון קענען אָנטאָן זיך אין אותיות; עס קען אויסדריקן זיך בלויז אין אַ רמז) און דאָס איז בחינת התשובה - ג) דאָס וואָס תקיעת שופר טום אויף דעם - תמליכוני עליכם". דאָס איז אָבער אַן ענין וועלכער איז העכער לגמרי פון מצוות שופר, וואָס קען ניט אַראָפקומען אין איר אפילו אין אַן אופן פון רמז - וואָרום אויך רמז" איז אַ תנועה פון גילוי, משא"כ תמליכוני" איז דער ביטול עצמי פון עצם הנשי מה). ה. לויט דעם וועט מען אויך פֿאַר-שטיין די שייכות פון דעם פסוק יבחר לנו את נחלתינו גו" (אין דעם קאָפיטל למנצח, וואָס מען זאגט פֿאַר תקיעות) צו שופר. אמת'ע בחירה מיינט אַז דאָס אויס-קלייבן קומט ניט צוליב קיין שום זייטיקע סיבות און טעמים, נאָר בלויז מצד די בחירה חפשית פון דעם בוחר, וואָרום ווען ס'איז דאָ אַ סיבה צוליב וועלכע ער קלייבט אויס, איז דאָך די סיבה מכריח אים צו אויסקלייבן און ס'איז ניט קיין בחירה חפשית). איז לויט דעם דארף מען פאַרשטיין : ווי קען מען פאַרבינדן דעם יבחר לנו את נחלתינו גו" :

מיט דער עבודה פון תקיעת שופר - וויבאלד אַז דער יבחר" קומט צוליב דער עבודה פון תקיעת שופר איז עס דאָך לכאורה ניט קיין בחירה חפשית? לויטן פריערדיקן ביאור אָבער, איז פאַרשטאַנדיק: די עבודה פון מצוה" און תשובה" אין שופר, דערלאנגען טאָקע ניט אין עצמות, דער אָרט פון בחירה חפשית, זיי זיינען ממשיך בלויז גילויים - אתערותא דלעילא וועלכע קומט דורך און צוליב אתערותא דל-תתא; דוקא דער ביטול עצמי פון עצם הנשמה וואָס אין שופר תמי ליכונני" - דערלאנגט אין עצמות, דאָרט וואו אידן זיינען איין זאך מיטן אויבערשטן און ער איז בוחר אין זיי מצד עצמו בבחירתו החפשית און ניט אַז תקיעת שופר איז אַ סיבה וועלכע טוט אויף און רופט ארויס דעם יבחר". ו. אין עצמות איז דאָך ניט קיינע גבולות ח"ו, איז וויבאלד אַז די המשכה, וועלכע עס ווערט נמשך אין ר"ה דורך תקיעת שופר, איז פון עצמות אַליין, איז אין דער המשכה ניט שייכות חשבונות און זי האָט ניט קיינע באַגרענעצונגען פון סדר השתלשלות - וועט דאך געוויס זיין די המשכה ווי ער וויל, וואָס ער וויל דאָך אַ ודאי טוב (ווי עס שטייט אַז באור פני מלך" איז נאָר חיים"), און טוב אין גשמיות (כידוע) אַז עצמות איז פאַרבונדן כביכול מיט גשמיות), אַז עס וועט נמשך ווערן פון עצמות אַ כתיבה וחתומה טובה לשנה טובה ומתוקה בטוב הנראה והנגלה.

לקוטי שיחות חלק יט עמוד 282 ראש השנה איז דער זמן ווען מ'איז מעורר דעם אויבערשטן בוחר זיין די אידן, ווי מ'זאגט און מ'בעט (פאר תקיעות) יבחר לנו את נחלתינו את גאון יעקב אשר אהב סלה" - וואָס אין דער בחירה זיינען דא צוויי ענינים (ע"ד הנ"ל סי"א): דער שורש הבחירה איז דאָס וואָס עצמותו ית' איז בוחר נשמות ישראל ניט מצד א טעם, נאָר בבחירתו החפשית, וואָס מצד דעם איז להחליפם באומה אחרת איני יכול" - ס'איז ישראל ומלכא בלחודוהי און ס'איז ניט קיין ארט חץ פֿאַר אַנדערע. און דער גילוי הבחירה למטה איז אין אן אופן פון והייתם לי סגולה מכל העמים גוי - ס'זיינען דא אחרים עמכם", און פונדעסטוועגן הם בעיני ולפני לכלום", ובמילא איז - חבתכם נכרת", וויבאלד אַז בראש השנה אין הכל, חוזר לקדמותו" - דארף מען אויפ-י - טאָן און ממשיך זיין דעם יבחר לנו" פון שרשו ומקורו, פון עצמותו ית'; און דאָס ווערט דורך דער עבודה פון אידן וואָס פועלין ביי זיך דעם ובחרת בחיים" - ניט נאר מצד טעם ודעת, נאָר מצד בחי' גורל"

שבנשמה, עצם הנשמה, און דורכדעם וואָס אידן זיינען מגלה ביי זיך דאָס וואָס בחרו בהקב"ה להיות להם לאלקים", איז דאָס מעורר ומגלה דאָס וואָס והקב"ה בחר בהם להיות לו לעם סגולה", למטה מעשרה טפחים ובטוב הנראה והנגלה.

שם עמוד 350 ג. ויש להוסיף ולהמתיק בפנימיות הענינים: פון פסוק כל האזרח גר" לערנט מען אָפּ אַז כל ישראל ראויים לישב בסוכה אחת" מצד דעם עילוי פון סוכה ווערן אַלע אידן נתאחד אין איין מציאות ביז אז כל ישראל ראויים לישב בסוכה אחת" – און מהאי טעמא איז ביי סוכה אויך שאולה כשלו ממש"ס'איז מבואר אין חסידות אינעם פירוש הפסוק בכסה ליום חגנו", אז די ענינים וואָס בר"ה ויוהכ"פ זיינען זיי בהעלם - בכסה", קומען זיי אַרויס בגילוי ליום חגנו", אין חג הסוכות. עפ"ז וועט מען אויך פארשטיין דעם חילוק (בנוגע לכ"ם) צווישן סוכה און לולב (צי מ'איז יוצא מיט שאולה) בהקדם הביאור ווי די ענינים זיינען בכסה" בר"ה ויוהכ"פ. שוין גערעדט אַמאָל בארוכה, אז אין תוכן פון ר"ה ויוהכ"פ זיינען דא דריי ענינים זה למעלה מזה: א) די מצוות היום, בר"ה - מצות תקיעת שופר, וביוהכ"פ - מצות התענית און מצות התשובה והיודו; ב) דאָס וואָס זיי זיינען פון די עשרת ימי תשובה, וואָס תשובה איז העכער פון מצוות (און דעריבער קען זי מתקן זיין דאָס וואָס מיפארפעלט אין דער עבודה פון קיום המצוות); ג) דער תוכן עצמי פון די טעג, וואָס איז העכער אויך פון תשובה: בריה - די בקשת השם און עבודה פון תמליכוני עליכם", בקשה און עבודה מכתיר זיין דעם אויבערשטן אלס מלך, וביום הכפורים - דער ענין פון עיצומו של יום הכפורים מכפר, וואָס די דרגא פון כפרה איז העכער פון דער כפרה שע"י תשובה. איין אופן איז, אז אידן זיינען אַזוי ווי, כביכול, אַ באַזונדער מציאות, נאר זיי פאַרבינדן זיך מיט אלקות; וואָס אין דעם אופן דארף דער פארבונד און איחוד זיך אויפטאן און אויסדריקן דורך און אין עפעס דורך קיום המצוות, וואָס אידן נעמען אויף זיך דעם עול מלכות שמים און זיינען מקיים די גזירות המלך. אין דעם גופא איז דאָ אַ טיפערער אופן - די פנימיות'דיקע התקשרות פון אידן מיטן אויבערשטן, וואָס איז ניט אַפּהענגיק אין קיום המצוות; און דאָס דריקט זיך אויס אין דער תנועה פון תשובה, אז אפילו ווען א איד האט פון זיך, ח"ו, אַראָפּגענומען דעם עול מלכות שמים און עובר געווען אויפן ציווי ה', האט ער גרויס פארדרוס און חרטה אויף

דעם און וויל דאָס פאַרריכטן, ער טוט תשובה. אבער אויך דער אופן ההתקשרות, כאטש ס'איז העכער און טיפער פון דעם פארבונד דורך קיום המצוות, האָט עס פאַרט אַ שייכות צו קיום המצוות: דער פארדרוס און חרטה אין ענין התשובה איז דאך אויף דעם וואס ער האט ניט מקיים געווען די מצוות פון אויבערשטן און דעריבער איז ער מחליט מכאן ולהבא צו אויספאלגן די גזירות המלך. און וויבאלד אז אויך דער פארבונד דריקט זיך אויס אין (דער החלטה צו). פאלגן דעם אויבערשטן, הייסט עס דאך, אז ער איז נאָך אַ מציאות בפ"ע וואָס פאלגט און פאַרבינדט זיך מיטן אויר בערשטן. דער העכסטער אופן ההתקשרות איז - ישראל וקוב"ה כולא חד, אידן זיינען בעצם איינס כביכול מיט קוב"ה. און דער פארבונד זאָגט זיך ארויס אין דער בקשה פון הקב"ה און דער עבודה פון, תמליכוני עליכם" - דאָס וואָס אידן זיינען מעורר און פועל אז דער אויף בערשטער זאל ווערן אַ מלך איבער זיי: די התקשרות פון אידן מיטן אויף בערשטן דורך תומ"צ, אדער אפילו דורך תשובה, איז דוקא נאכדעם ווי מינעמט אן דעם אויבערשטן אלס מלך, וואָס דעמאָלט איז שייך דער ענין פון פאלגן דעם מלך, תשובה טאָן אויפן ניטי פאלגן וכו', וואָס דאָס פאַרבינדט זיי מיטן מלך. איידער אבער דער אויבערשטער ווערט כביכול א מלך (פארן אויפטאן דעם תמליכוני עליכם") - וואָס מאַכט אז עס פעלט זיי אויס דעם ענין המלוכה וואָס צוליב דעם בעטן אידן אַז דער אויבערשטער זאל ווערן אַ מלך איבער זיי ? איז עס דערפאַר וואָס זיי זיינען בעצם אין זאך מיט אלקות, ובמילא קענען זיי ניט זיין ח"ו אַן אַ מלך. ד. עפ"ז איז אויך פארשטאנדיק וואָס בנוגע מצוות זיינען דא חילוקים צווישן איין אידן און א צווייטן אין דעם אופן פון זייער קיום, און עפ"ז (נאר מיט קלענערע חילוקים) אין בנוגע תשובה: משא"כ אין דעם ענין פון תמליכוני עליכם" זיינען ניט קיין חילוקים צווישן אידן (ווי מען זעט עס ביי דער הכתרה פון אַ מלך בו"ד, אז בעת ההכתרה וואָס קומט דורך דעם ביטול העם - שטייען א שר גדול און אַן איש פשוט מיטן זעלבן ביטול וכו'; ניט ווי לאחרי ההכתרה און נאכדעם ווי דער מלך אין גוזר גזירות, וואָס דאָן זיינען דא חילוקים צווישן אנשי המדינה אינעם אופן הקיום פון די גזירות): קיום המצוות, וויבאלד זייער איכות ההתקשרות אין באופן אז אידן, ווי זיי פילן זיך אַלס באַזונדער זאך, פאַרבינדן זיך מיטן אויבערשטן, דערפאַר איז דער קיום המצוות און קב"ע ביי יעדן איינעם לויט זיין באַזונדער אופן ומדריגה אלס א

מציאות בפ"ע. - אין עבודת התשובה, וואָס קומט מצד א טיפערן פארבונד וועלכער ווערט ניט אויפגעטאָן דורך קיום המצוות בפועל, איז אין דעם ניטאָ אַזאַ אונטערשייד צווישן איין אידן און א צווייטן (ווי מען זעט אַז דאָס קען אויפגעטאָן ווערן בלויז דורך א הרהור תשובה, ובשעתא חדא וברגעא חדא 25). אעפ"כ זיינען אויך אין דעם פאַראַן חילוקים, ווארום ס"ס איז עס דאָך תשובה אויף (ולפי ערך די) עונות, אָדער תשובה לשרשו ומקור שלו וואָס אין דעם אלעס איז איינער ניט גלייך צום אנדערן. אין תמליכוני עליכם" - וויבאלד אז דאָס נעמט זיך דערפון וואָס אידן זיינען בעצם כולא חד מיט קוב"ה, איז כשם ווי ס'איז ניט שייך צו פאַנאַנדערטיילן צווישן אידן מיטן אויבערשטן, אַזוי קען מען ניט מחלק זיין צווישן איין אידן מיטן צווייטן אינעם אופן הקישור והאי-חוד; אין דעם זיינען אַלע אידן ווי איין עצם, וואו עס איז ניט קיין התחל-קות. ה. אעפ"כ אז בפרטיות געפינט מען אַלע דריי ענינים סיי ביי ר"ה און סיי ביי יוה"כ פ"כנ"ל - בכללות אָבער, ובגלוי איז יעדערער פון זיי פארבונדן מיט איינעם פון די דריי יו"ט פון חודש תשרי: ראש השנה, יום הכפורים און חג הסוכות: ראש השנה שטייט בגלוי דאָס וואָס ער איז דער ראשי פון יאָר - ס'איז דער זמן פון הכרת המלך; און ווי דער רס"ג שרייבט יג, אַז דער ענין הראשון" אין (מצות היום בשופר" איז דאָס וואָס, ממליכין עלינו את הבורא" 28. ביום הכפורים שטייט בגלוי דאָס וואָס ס'איז דער יום התשובה, דער יום קץ (1) מחילה וסליחה" אויף עובר זיין מצות המלך. נאָכמער: אפילו דער ענין פון עיצומו של יום", וואָס דריקט אויס די התקשרות עצמית צווישן אידן מיטן אויבערשטן וועלכע איז העכער פון דער התקשרות דורך תשובה - איז אַלץ אין דעם ענין פון מכפר, וכשמו: יום הכפורים. חג הסוכות איז דער זמן ווען אידן זיינען בגלוי אריינגעטאָן אין קיום המצוות: סוכה, נטילת ד' מינים כו' - מען איז עסוקין במצות" (פון באַלד נאך יום הכפורים), וכשמו: חג הסוכות.

17 ראש השנה מזו. נאָמרו לַפְּנֵי בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה מְלֻכִּיּוֹת זְכוּרוֹת וְשׁוֹפְרוֹת. מְלֻכִּיּוֹת — כְּדֵי שְׁתַּמְלִיכוּנִי עֲלֵיכֶם,

שם לד: מר הקדוש ברוך הוא, אָמרו לַפְּנֵי בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה מְלֻכִּיּוֹת זְכוּרוֹת וְשׁוֹפְרוֹת, מְלֻכִּיּוֹת — כְּדֵי שְׁתַּמְלִיכוּנִי עֲלֵיכֶם,

18 תהלים מזו ה יְבַחֲרֵנוּ אֶת־נַחֲלָתֵנוּ אֶת־גְּאוֹן יַעֲקֹב אֲשֶׁר־אָהַב סֵלָה

19 בראשית רבה פרק א ד בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, שֶׁשֶׁה דְּבָרִים קִדְּמוּ לְבְרִיאַת הָעוֹלָם, יֵשׁ מִהֶן שְׁנַבְרָאוּ, וְיֵשׁ מִהֶן שֶׁעָלוּ בְּמַחְשָׁבָה לְהַבְרָאוֹת. הַתּוֹרָה וְהַפֶּסַס הַכְּבוֹד, וְנִבְרָאוּ. תּוֹרָה מִנִּין, שְׁנַאָמַר (משלי ה, כב): ה' קִנְיֵי רֵאשִׁית דְּרַפּוֹ. פֶּסַס הַכְּבוֹד מִנִּין, דְּכַתִּיב (תהלים צג, ב): נִכּוֹן כֶּסֶף מֵאֵז וְגו'. הָאֲבוֹת וְיִשְׂרָאֵל וְבֵית הַמִּקְדָּשׁ וְשְׁמוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, עָלוּ בְּמַחְשָׁבָה לְהַבְרָאוֹת, רַבִּי הוֹנָא וְרַבִּי יְרֵמְיָה בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַבִּי יִצְחָק אָמְרוּ, מִחֻשְׁבָּתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל קִדְּמָה לְכָל דְּבָר, מִשָּׁל לְמִלָּה שֶׁהִנֵּה נִשְׁוִי לְמִטְרוֹנָה אַחַת, וְלֹא הִנֵּה לוֹ מִמֶּנּוּ בֵּן, פֶּעַם אַחַת נִמְצָא הַמִּלָּה עוֹבֵר בְּשׂוֹק, אָמַר טְלוּ מִלְּנִין וְקַלְמִין זֹו לְבָנִי, וְהִיוּ הַכָּל אוֹמְרִין, בֵּן אֵין לוֹ וְהוּא אוֹמֵר טְלוּ מִלְּנִין וְקַלְמִין זֹו לְבָנִי, תִּזְרוּ וְאָמְרוּ הַמִּלָּה אֶסְטְרוֹלוֹגוּס גְּדוֹל הוּא, אֱלוּלֵי שֶׁצִּפְפָּה הַמִּלָּה שֶׁהוּא עֲתִיד לְהַעֲמִיד מִמֶּנּוּ בֵּן לֹא הִנֵּה אוֹמֵר טְלוּ מִלְּנִין וְקַלְמִין לְבָנִי. כִּד אֱלוּלֵי שֶׁצִּפְפָּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁאַחַר עֲשָׂרִים וְשִׁשָּׁה דוֹרוֹת יִשְׂרָאֵל עֲתִידִין לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, לֹא הִנֵּה כּוֹתֵב בַּתּוֹרָה צוֹ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

תדבאר"ר סוף פרק יד ברוך המקום ברוך הוא שבחר בתורה ובתלמידי חכמים

20 פתיחתא דרות רבה ג בה' בגדו כי בנים זרים ילדו. וְנָה, זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁנוֹהֵג עִמָּהֶם בְּמִדַּת יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם הַנֵּה, וְנוֹתֵן שְׂכָרָם שְׁלֵם לְעֲתִיד, כְּאִם הַעוֹשֶׂה מְלָאכָה בְּאִמּוֹנָה אֲצִל בַּעַל הַבַּיִת, בְּאוֹתָהּ שֶׁעָה אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּנֵי סַרְבְּנִין הוּ, לְכַלּוֹתָן אֵי אֶפְשָׁר, לְהַתְּזַרְוֹ לְמַצְרַיִם אֵי אֶפְשָׁר, לְהַתְּלַפֵּם בְּאִמָּה אַחֲרַת אֵינִי יְכוּל, אֲלֵא מָה אֲעֲשֶׂה לָהֶם, הַרִינִי מִיִּסְרוֹן בְּיַסּוּרִים, וּמְצַרְפָּן בְּרַעְבוֹן, בִּימֵי שְׁפֹט הַשְּׁפֹטִים, הִנֵּה הוּא דְּכַתִּיב: וַיְהִי בִימֵי שְׁפֹט הַשְּׁפֹטִים וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ.

פסחים פז. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהוֹשִׁיעַ: בְּנֵי חֲטָאוּ. וְהִנֵּה לוֹ לֹמַר: בְּנֵי חֲטָאוּ הֵם, בְּנֵי חַטְאוֹתֵיהֶם הֵם, בְּנֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב, גְּלַגַּל רַחֲמֵיהֶם עֲלֵיהֶן. לֹא דִיו שֶׁלֹּא אָמַר כִּד, אֲלֵא אָמַר לְפָנָיו: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, כָּל הָעוֹלָם שֶׁלָּךְ הוּא, הַעֲבִירָם בְּאוֹמָה אַחֲרָת. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מָה אֲעֲשֶׂה לְזֶמֶן זֶה? אוֹמֵר לוֹ: לֵךְ וְקַח אִשָּׁה זֹוּנָה וְהוֹלִיד לָךְ בְּנִים זְנוּנִים, וְאַחַר כִּד אוֹמֵר לוֹ שְׁלַחָה מֵעַל פְּנֵיהֶם. אִם הוּא יְכוּל לְשַׁלּוֹחַ אֶפְ אֵי אֲשַׁלַּח אֶת יִשְׂרָאֵל. שְׁנַאָמַר: וַיֵּאמֶר ה' אֵל הוֹשִׁיעַ לָךְ קַח לָךְ אִשָּׁת זְנוּנָה וַיְלִדִי זְנוּנִים,

21) לקוטי תורה פרשת אחרי כו עמוד ג. משא"כ
הקב"ה בכבודו ובעצמו לא שייך עליו לומר לא בחי'
ממלא כל עלמין ולא בחי' סובב כל עלמין. שאינו בגדר
עלמין כלל ושם מקור הסליחה וכפרה נושא עון ועובר
על פשע כי לפניו ית' לגבי עצם מהותו כביכול לא שייך
שום פגם ועון ופשע כ"א בהמשכות היורדות מאור פניו
ית' ע"י כמה צמצומים ומסכים ולבושי' רבים. וזהו מכל
חטאתיכם לפני ה' תטהרו, לפני הוי' דוקא דהיינו בטרם
שנאצלו בחיי המשכת ההיות להוות כל הנמצאים ואזי
תטהרו כשתעלו ותגיעו למדרגה ההיא דהיינו לבחי' צור
הנזכר לעיל.